

Om Dværgovn i Søften. – En stendysse, som desværre er blevet ødelagt.

Teksten er hentet fra N.P. Boyes bog: "Rundt om Hinnerup" 1999

Fra Søften til Korsholm - over Mødal

Amtsvejen "gennem" Søften går egentlig uden om byen. Sådan blev den planlagt i 1930'erne, og sådan fik man den store trafik væk fra den gamle landsby. Søftens vej til Århus gik op over Grønhøjvej og videre næsten præcis i amtsvejens nuværende strækning, Århusvejs forløb. Bagom Havshøjgaard og Stenhøjgården til Lisbjerg bro.

Går man tilbage fra Århusvej ned gennem Grønhøjvej til Søftens bymidte, føres man gennem mange kulturelle Søftenmærker. Her er Søftens hovedgade.

Grønhøjvej er fra start en stamvej, der giver plads for tilslutning fra det store

nye boligkvarter i Søften, der blev anlagt i 1960'erne fra Dyreparken og Æbleparken. Grøntoftens tilsvarende villaområde støder til fra højre.

Men knap 200 m fremme ad Grønhøjvej har der stået et måske 5500 år gammelt kulturminde, der nu er sløjftet og væk. Alle trafikanter passerer over dets plads, hver gang de kører ad denne færdselsåre.

Det var en mægtig langdysse fra en tidligere religion. Et gudehov eller/og en begravelsesplads i et kampestenshus.

Ved den indberetning til oldtidskommissionen, som danske præster blev

*Den 5-6000 årige »Dværgovn« på Grønhøjvej.
Tegnet 1805 af Christian Jensen fra Århus.*

påbudt i 1807, beskrev Søftens store præst, O.A. Secher højen og langdysen således: »Pladsen er aflang, indfattet i temmelig store Stene. Der skal i Fortiden have været dobbelt Rad af Stene uden om Pladsen, hvilke, i senere Aar, ere tildels bortførte. Aabningen på Ovnen selv er mod Østen, og dens Dannelse er følgende: Paa 6 opretstaaende Stene hviler en større, i Bunden ligger en flad Steen. Indvendig er Ovnen saa lav, at intet Menneske kan staae op dér. Ved at støde paa Bundstenen med en Stok høres en hul Lyd, som om der var et tomt Rum neden under den. De opretstaaende Stenes Størrelse er 2 3/4 All i Højde og Bredde. Den øverste, eller Dækket, som hviler paa disse, er 3 1/2 Allen breed, 3 Allen lang, 1 All: 3 tommer tyk.«

- Gennemsnitshøjden var altså cirka 170 cm og ikke høj nok til, at en voksen mand kunne stå op derinde. Derfor fik den vel navnet Dværghøjen. Et virkeligt flot anlæg. I vore dage ville det vel have været Søftens store turistattraktion.

Men det hele blev ødelagt og skændet af Frijsenborg slots bygmester, den københavnske arkitekt Ferdinand Meldahl, der brugte Søftens store sten til slottets byggeri i 1860'erne.

Man flækkede granitstenene op, så der blev lange flotte stenstolper af dem.

Alle blev de brugt som underliggere under den flotte bro, der fører fra alleen: Linens forlængelse og over til Frijsenborg slotsgård. Det er vel genbrug af værste karat, men man tænkte ikke sådan dengang i Danmark.

Pastor Secher har dog syntes, at Dværghovnen var værd at vise, for han fik den tegnet, endda både udefra og indefra, af »HE^F Conrecter Taubers Stifsøn HE^F Christian Jensen fra Aarhus«. Det er altså en tegning fra 1805, og vel den ældste der findes i Hinnerup Kommune. (Forsidebilledet).

Grønhøjvej 8 er Søftens tidligere købmandsforretning og skrædderi. Her boede skrædder Bent Kristensen vel i 33 år og satte sit gode præg på Søftenfolks påklædning udadtil.

Lige overfor er en åben tomt efter den gamle »Elgaard«, der blev nedbrudt sidst i 80'erne. Her skal nu bygges »tæt-lavt« boligbyggeri beregnet for ældre eller besværede medborgere.

Ud mod gaden slår fortovet et lille sving omkring et mægtigt stort kastanietræ, der er frivilligt fredet af kommunen. Herefter følger Æbleparken til venstre. Navnet blev valgt til den mægtige udstykning, da Georg Nielsen-Englyst begyndte byggeriet i sin æbleplantage i 1963.

Det hele gik igang præcis den 21/5-1963, to dage efter Metha og Georgs